

گزارش
پارلمان

عکس: ایرنا

اصرار بر صیانتی دیگر

«قانون حمایت و رسیدگی به تخلفات حوزه صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی» همچنان در دستور کار نمایندگان مجلس است

چراکه به یکباره اعلام می‌شود در خلال بررسی بودجه جلسه‌ای برای بررسی این طرح برگزار شود. کسی مخالف ساماندهی فضای مجازی نیست اما آیا این طرح در راستای ساماندهی فضای مجازی است؟ از نظر مردم اینگونه نیست من در کنار مردم هستم. رضا تقی‌پور انوری، رئیس کمیسیون مشترک بررسی «صیانت از کاربران فضای مجازی» نیز به این اظهار نظر جلال رشیدی کوچی پاسخ داد و تأکید کرد که این جلسه یکباره نبوده است. اما اصل موضوع تصویب این طرح در کمیسیون مشترک بود که به سرعت با واکنش منفی و گسترده جامعه روبه‌رو شد. اما این طرح آنقدر ابراد داشت که بلافاصله پس از تصویب آن، سیدبهراد پورسید، معاونت قوانین مجلس در نامه‌ای به رئیس کمیسیون ویژه طرح حمایت از حقوق کاربران، این رای‌گیری و تصویب کلیات را غیرقانونی اعلام کرد. یک روز بعد (۴ اسفند ۱۴۰۰) هیئت رئیسه مجلس هم تصمیم گرفت به دلیل ایرادات شکلی تصویب کمیسیون مشترک را لغو کند. در نهایت مجلس با برگزاری جلسات مختلف در جلسه غیرعلنی ۲۲ فروردین ۱۴۰۱ با یک رای‌گیری استمرجایی درباره بازگشت این طرح به صحن علنی مجلس نظر خواهی کرد. این نظر خواهی با ۱۲۰ رای موافق، ۱۰۹ رای مخالف و ۹ رای ممتنع نمایندگان روبه‌رو شد و تاکنون مسکوت مانده است.

زمینه‌سازی برای ارائه یک لایحه جنجالی

مجلس در تصویب طرح «صیانت از کاربران فضای مجازی» موفق نبود اما این شکست به‌عبرت تبدیل نشد و برخی از نمایندگان البته همکاری دولت با سرورهای اصلی پلتفرم‌ها می‌تواند مفید باشد. به‌گونه‌ای که در صورت نیاز و با حکم قضایی، همکاری انجام شود. تلگرام، واتساپ، اپتا و سایر پلتفرم‌ها نیز اصولاً تمایل به همکاری دارند. فضا نباید نه بسته باشد و نه کاملاً رها، چراکه هر دو امتحان خود را پس داده‌اند.

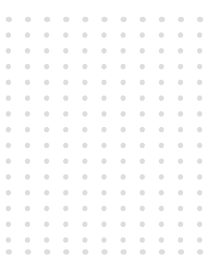
چرا در حالی که سازمان صداوسیما تنظیم‌گر است این طرح و مجازات‌های سنگینی را در نظر گرفته است؟ آیا این رفرنس خبری را به خارج از ایران منتقل نمی‌کند؟ طبیعتاً همینطور است. در بحث

«حمایت»، «ساماندهی»، «صیانت از فرهنگ عمومی» و «مقابله با تخلف» در افکار عمومی با «گسترش نظارت امنیتی» و «محدودیت بیشتر» گره خورده است اما در انتها در جدال بین افکار عمومی و مسئولان به‌ویژه نمایندگان مجلس این رسانه‌ها هستند که به از دست رفتن کارکردش و حتی نابودی‌اش نزدیک می‌شوند.

جالب این است که طراحان و نمایندگان چنین طرح‌ها و لواجی، از واکنش جامعه‌باخبرند و برای فرار از فشار افکار عمومی، انتقادهای گسترده و حتی شانه خالی کردن از پذیرفتن مسئولیت تصویب این نوع قوانین ترجیح می‌دهند که پشت درهای بسته و با مثلاً با توسل به اصل هشتم و پنجمی کردن این نوع طرح‌ها و لواجی آن را به قانون بدل کنند. در حقیقت برای دور زدن شفافیت و گریختن از موقعیت‌های حساس و پرمناقشه در پستوها به بررسی صیانت‌هایشان می‌پردازند؛ آن‌هم با دستمایه قرار دادن موضوعاتی با عنوان «هاشده‌گی فضای مجازی». در حالی که کارشناسان و جامعه ضمن مخالفت با «هاشده‌گی در فضای مجازی»، این طرح‌ها و لواج را بیش از آنکه قوانینی قابل اجرا و مفید بدانند، در راستای محدود کردن جامعه می‌دانند.

طرحی بی‌سرانجام یا سرنوشته تلخ

سوم اسفند ۱۴۰۰ مجلس یازدهم کلیات «حمایت از حقوق کاربران در فضای مجازی» را در جلسه کمیسیون مشترک با ۱۸ رای به تصویب رساند. جلال رشیدی کوچی در این جلسه تأکید کرد: «عده‌ای برای موافقت با این طرح یا من تماس می‌گیرند و من را تهدید می‌کنند. این در حالی است که بعد از گذشت مدتی از آغاز به کار کمیسیون مشترک مردم هنوز نگران تصویب این طرح هستند.

پریسا هاشمی

گزارشگر پارلمانی هم‌میهن

آذرماه امسال هنوز به نیمه نرسیده بود (۹ آذر) که یک خبر کوتاه، بار دیگر رنگ خطر برای فعالیت در فضای مجازی، رسانه‌ها و حتی کسب‌وکارهای دیجیتال را به صدا درآورد؛ ۴۹ نماینده مجلس طرحی با عنوان «قانون حمایت و رسیدگی به تخلفات حوزه صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی» تدوین کرده‌اند. شاید عنوان تغییر کرده اما محتوای این طرح برای افکار عمومی کاملاً آشنا بود و فعالان فضای مجازی به سرعت نام «صیانت ۲» را برای آن انتخاب کردند. با آنکه نمایندگان مجلس اصرار دارند صیانت نسخه‌ای درمانی برای ساماندهی فضای مجازی است، اما هر بار با وجود واکنش‌هایی که جامعه نسبت به این صیانت‌ها بروز داده، به صورت موقت از مواضع خود عقب‌نشینی کرده‌اند. حالا پس از آرام گرفتن جامعه؛ مجلس با طرحی سخت‌گیرانه‌تر و محدودکننده‌تر به صحنه بازمی‌گردد تا جامعه بدانند که قرار نیست سایه صیانت از سر آنها کم شود. پربراه نیست اگر بگوییم «قانون حمایت و رسیدگی به تخلفات حوزه صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی» همان مسیر پرهزینه‌ای است که دولت‌ها و مجالس مختلف پس از فیلترینگ گسترده، تحدید رسانه‌ها، از ناامن‌سازی سرمایه‌گذاری دیجیتال و حتی گسترش بی‌اعتمادی عمومی در کارنامه خود ثبت کرده‌اند. این بار حلقه محدودیت‌ها تنگ‌تر شده که رسانه‌های رسمی و دارای مجوز را به خودسانسوری و سکوت وامی‌دارد. واژه‌هایی مانند

کامبیز نوروزی
حقوقدان:
آنگونه که از تفسیر مفاد این طرح فهم می‌شود کاربران رسانه‌های اجتماعی کاربر محور مانند اینستاگرام، یوتیوب، فیس‌بوک و حتی بخش‌های زیادی از تلگرام برای آنکه بتوانند در این پلتفرم‌ها فعالیت کنند باید از سازمان صداوسیما مجوز بگیرند

نماینده
مخالف

احمد بخشایش اردستانی نماینده اردستان:

این طرح به رسانه‌های مستقل آسیب می‌زند

خواست که «طرح صیانت فضای سایبری» را به مجلس ارائه دهید. امن تنها کسی بودم که گفتم: «اگر طرح صیانت تأثیرگذار بود، باید در جنگ ۱۲ روزه آثار خود را نشان می‌داد. شما فکر می‌کنید ترورها و شهادت فرماندهان توسط اسرائیل، ناشی از واتساپ یا فضای مجازی بوده است؟ خیر. ارزش پول ملی ما آن قدر کاهش یافته که برخی افراد به سمت فروش اطلاعات سوق داده می‌شوند. به‌بیان محترمانه؛ «پدیده جاسوس‌پروری» شکل می‌گیرد. در واقع به دلیل کاهش ارزش پول ملی و تأمین نشدن زندگی‌ها برخی به دلایل مختلف مانند معیشت، طمع به پول یا قدرت به سمت فروش اطلاعات می‌روند. به‌جای آنکه مدام طرح‌هایی درباره فیلترینگ یا رفع فیلترینگ ارائه دهیم، بهتر است به تقویت پول ملی توجه کنیم. نکته دیگر این است که نقش مافیای فیلترینگ

برخی از نمایندگان معتقدند: «طرح‌های محدودکننده به رسانه‌های مستقل آسیب بیشتری می‌زند چون استقلال هزینه دارد.» احمد بخشایش اردستانی، نماینده اردستان و عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی از جمله این نمایندگان است. او درباره «قانون حمایت و رسیدگی به تخلفات حوزه صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی» با هم‌میهن گفت وگو کرد که در زیر آمده است:

«حمایت و رسیدگی به تخلفات حوزه صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی» که برخی از آن به عنوان طرح «صیانت ۳» یاد می‌کنند، قرار است به زودی در مجلس مطرح شود. چرا مجلس به دنبال این است که چنین طرح‌هایی مصوب شود؟

هر کشوری فضای مجازی را رها نمی‌کند. باید نظارت و آزادی در کنار هم وجود داشته باشند. در یکی از جلسات یکی از دوستان از وزیر ارتباطات

ترمیم گسل‌های قومی مذهبی در دولت چهاردهم

مجید انصاری، معاون حقوقی رئیس‌جمهوری در همایش «همبستگی و وفای ملی در پرتو قانون اساسی» درباره دولت چهاردهم گفت: «پژشکیان از ابتدا گفت کابینه من فراگیر و با استفاده از تمام ظرفیت‌های کشور است و این به معنای نفی حزب نیست. گرچه وفای را در عزل و نصب خلاصه نمی‌کنیم، این نگاه تغییر کرده و باید ادامه پیدا کند.» انصاری اضافه کرد: «متأسفانه گسل‌های قومیتی، نژادی، مذهبی و دینی در جامعه ما بوده و هست. رئیس‌جمهوری در انتخاب همکاران خود عمل به شعار ترمیم گسل‌های این چنینی را در دستور کار قرار دادند. مدت‌ها بود انتظار برخی استان‌ها که اکثریت آنان از اهل سنت هستند، انتصاب استانداری از میان قوم، زبان و مذهب اکثریت استان‌شان بود که به دلایلی انجام نمی‌شد و توهماتی که گاهی در میدان عمل با آن مواجه بوده‌ایم جلوی این اقدام را می‌گرفت. با عملی نشدن چنین اقدامی برخی اصول قانون اساسی تعطیل می‌شد.»

لایحه اصلاح روال اعتراض داوطلبان انتخابات شوراها

اسکندر مومنی، وزیر کشور در جلسه انتخابات معتمدان هیئت اجرایی مرکزی هفتمین دوره انتخابات شوراهای اسلامی گفت: «معتمدان به عنوان بخشی از هیئت اجرایی مرکزی نقش مهمی در فرآیند انتخابات بر عهده دارند.» وی با اشاره به رایزنی‌های انجام‌شده با مجلس شورای اسلامی در خصوص امکان اعتراض داوطلبان ردصلاحیت‌شده به هیئت نظارت مرکزی اظهار کرد: «در حال حاضر هیئت نظارت استان تصمیم‌گیرنده است و فرصت اعتراض داوطلبان به هیئت نظارت مرکزی وجود ندارد؛ دولت لایحه‌ای در این خصوص به مجلس ارائه کرده و طبق رایزنی‌ها، امیدواریم تا این روال اصلاح شود.» وزیر کشور با تأکید بر اینکه تلاش برای برگزاری امن و سالم انتخابات، وظیفه همه ماست، به ویژگی‌های انتخابات پیش‌رو از جمله تناسبی بودن در تهران و تمام الکترونیکی بودن فرآیند آن در سراسر کشور اشاره و عنوان کرد: «احزاب در انتخابات پیش‌رو، نقش مهمی بر عهده خواهند داشت و می‌توانند باعث افزایش مشارکت شوند.»

سران سه قوه موافق رفع فیلترینگ هستند

سیدابوالحسن فیروزآبادی، دبیر پیشین شورایی فضایی مجازی در گفت‌وگو با خبرنگاران به اشاره به خطوط سفید برخی از اکانت‌های سایبری بیان کرد: «باید ریشه‌یابی شود که این افراد چه کسانی هستند، چه کسی وساطت کرده و مشمول کدام بند مصوبه شده‌اند؛ رسانه‌ای بوده‌اند یا تاجر بوده‌اند یا کسب‌وکار داشته‌اند، یا وابستگی به وزارت امور خارجه یا وزارتخانه‌هایی داشته‌اند که با خارج از کشور کار می‌کرده‌اند، یا در شرکت‌های بین‌المللی ایرانی فعالیت داشته‌اند.» وی در واکنش به این موضوع که نهاد مشخص در موضوع رفع فیلترینگ در کار نیست، گفت: «این نقص قانونی در کشور وجود دارد که نهاد تصمیم‌گیر در رابطه با فیلتر را به کارگروه تعیین مصداق مجرمانه منحصر نکرده است؛ بلکه یک قاضی یا شورای عالی امنیت ملی نیز می‌تواند به‌صورت قانونی این کار را انجام دهند.» فیروزآبادی در واکنش به اینکه رئیس‌جمهور می‌گوید اختیار کافی ندارند و نظر سران سه قوه با رفع فیلتر، گفت: «تعبیرهایی در بیرون مطرح است مبنی بر اینکه سران سه قوه موافق هستند.»